

32003D0396

L 145/1

EUROOPA LIIDU TEATAJA

12.6.2003

NÕUKOGU OTSUS,
19. mai 2003,
Bulgaaria ühinemispartnerluse põhimõtete, prioriteetide, vahe-eesmärkide ja tingimuste kohta
(2003/396/EÜ)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

määratletud prioriteetid, sealhulgas võtmevaldkondades, nagu näiteks õigus- ja siseküsimused. Ülemkogu kinnitas, et täiendavad suunised ühinemiseelseks tööks antakse läbi vaadatud ühinemispartnerluse raames, mis esitatakse neile järgmisel aastal.

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 16. märtsi 1998. aasta määrust (EÜ) nr 622/98 kandidaatriikidele ühinemiseelse strateegia raames antava abi ja eelkõige ühinemispartnerluse sõlmimise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artiklit 2,

- (3) Määrus (EÜ) nr 622/98 sätestab, et nõukogu teeb komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega otsuse igale kandidaatriigile esitatavate ühinemispartnerluse põhimõtete, prioriteetide, vahe-eesmärkide ja tingimuste ning neis edaspidi tehtavate oluliste muudatuste kohta.

võttes arvesse komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (4) Ühenduse abi sõltub oluliste tingimuste täitmisest, eriti Euroopa lepingutes sisalduvate kohustuste järgimisest ning edusammudest Kopenhaageni kriteeriumite täitmisel; olulise tingimuse täitmatajätmisel võib nõukogu komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega võtta asjassepuutuvaid meetmeid mis tahes ühinemiseelse abi suhtes.

- (1) Luxembourg'i Euroopa Ülemkogu kinnitas, et ühinemispartnerlus on tõhustatud ühinemiseelse strateegia uus vahend ja keskne tegur.

- (2) Kopenhaageni Euroopa Ülemkogu kinnitas, et pärast Brüsseli Euroopa Ülemkogu järeldusi ja sõltuvalt edasistest edusammudest liikmelisuskriteeriumite täitmisel on eesmärgiks tervitada Bulgaaria astumist Euroopa Liidu liikmeks 2007. aastal. Ülemkogu kinnitas komisjoni teatise Bulgaaria ühinemise rakendusplaani kohta, sealhulgas ettepanekud ühinemiseelse abi oluliseks suurendamiseks, ning kinnitas, et kättesaadavaks tehtavaid ulatuslikke rahalisi vahendeid tuleks kasutada paindlikult, seades sihiks selleks

- (5) Luxembourg'i Euroopa Ülemkogu otsustas, et ühinemispartnerluse rakendamist ja edusamme *acquis'* ülevõtmisel kontrollivad Euroopa lepingu asutused.

- (6) Komisjoni 2002. aasta korralises aruandes on esitatud objektiivne analüüs Bulgaaria ühinemissettevalmistuste kohta ja määratletud rida prioriteetseid valdkondi edasiseks tööks.

⁽¹⁾ EÜT L 85, 20.3.1998, lk 1.

- (7) Bulgaarial on vaja tagada ühenduse ühinemiseelsete vahendite programmi koostamiseks, koordineerimiseks, haldamiseks, kontrolliks ja hindamiseks vajalike asjakohaste juriidiliste ja haldusstruktuuride olemasolu,

tingimused sätestatud lisas, mis moodustab käesoleva otsuse lahutamatu osa.

Artikkel 2

Ühinemispartnerluse rakendamist kontrollivad Euroopa lepingu asutused ja asjakohased nõukogu asutused komisjoni poolt nõukogule esitatavate korraliste aruannete alusel.

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Vastavalt määruse (EÜ) nr 622/98 artiklile 2 on Bulgaaria ühinemispartnerluse põhimõtted, prioriteedid, vahe-eesmärgid ja

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 19. mai 2003

Nõukogu nimel

eesistuja

G. PAPANDREOU

LISA

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Ülemkogu otsustas oma kohtumisel Luxembourg'is detsembris 1997, et ühinemispartnerlus on tõhustatud ühinemiseelse strateegia keskne tegur, mis koondab kõik kandidaatriikide abistamise vormid ühte raamistikku. Nii suunab ühendus oma abi vastavalt iga kandidaatriigi erivajadustele, et toetada neid ühinemisega seotud konkreetsete probleemide lahendamisel.

Esimene otsus ühinemispartnerluse kohta Bulgaariaga võeti vastu märtsis 1998. Nagu on sätestatud määruses (EÜ) nr 622/98 (artikkel 2), ajakohastati ühinemispartnerlust esimest korda detsembris 1999 ja teist korda jaanuaris 2002, ⁽¹⁾ võttes arvesse täiendavaid arenguid Bulgaarias. Komisjoni teatistes Bulgaaria ühinemise rakendamisplaani kohta kinnitati, et komisjoni ettepanekul kuulub Bulgaaria ühinemispartnerlus läbivaatamisele 2002. aasta korraliste aruannete ja rakendusplaani järeldusi silmas pidades. Teatistes kinnitati samuti, et rakendusplaanis määratletud lühikese ja keskmise tähtajaga küsimusi arendatakse edasi järgmisel aastal esitletavas läbivaadatud ühinemispartnerluses ning et see ühinemispartnerlus jääb ühinemiseelse abi kavandamise aluseks, kuid et abiprioriteetide määratlemiseks kasutatakse ka korralisi aruandeid, rakendusplaan ja läbivaadatud riiklike arenguplaane, mis kooskõlas struktuurifondide nõuetega tuleb igal riigil koostada. Kinnitati, et ühinemispartnerlus täiendab rakendusplaani ja nendest koos saavad peamised Bulgaariat Euroopa Liiduga ühinemise ettevalmistamistööd suunavad vahendid.

2. EESMÄRGID

Ühinemispartnerluse eesmärgiks on esitleda ühtsetes raamides edasise töö prioriteetvaldkonnad, mis määratleti komisjoni 2002. aasta korralises aruandes Bulgaaria edusammude kohta ühinemisel liiduga ja rakendusplaanis, Bulgaariale nende prioriteetide rakendamisel abiks ettenähtud rahalised vahendid ja selle abi suhtes kohaldatavad tingimused. Ühinemispartnerlus on aluseks mitmetele poliitika vahenditele, mida kasutatakse kandidaatriikide abistamiseks ühinemisetevahetustes. Nendeks on muu hulgas ühinemiseelne finantsjärelevalvemenetlus, ühinemiseelne majandusprogramm, ühinemiseelne pakt organiseeritud kuritegevuse kohta ja riiklike arenguplaanide kohta, maaelu arengukavad, riiklik tööhõivestrategia kooskõlas Euroopa tööhõivestrategiaga, ja sektoriaalsed plaanid, mis on vajalikud ühinemisejärgseks struktuurifondides osalemiseks ning ühinemiseelse struktuuripoliitika rahastamisvahendi (ISPA) ja põllumajanduse ja maaelu arendamise ühinemiseelse programmi (Sapard) rakendamiseks. Iga nimetatud vahend on laadilt erinev, nad valmistatakse ette ja neid rakendatakse vastavalt erimenetlustele ning neid võidakse toetada ühinemiseelse abi vahenditest. Nad ei ole käesoleva partnerluse lahutamatu osa, kuid neis sisalduvad prioriteedid on sellega kooskõlas.

3. PÕHIMÕTTED

Igale kandidaatriigile määratletud peamised prioriteetvaldkonnad on seotud nende võimega täita Kopenhaageni kriteeriume, mille kohaselt liikmelisus nõuab:

- et liikmesriik oleks saavutanud demokraatiat, õigusriigi põhimõtet, inimõigusi ning vähemuste austamist ja kaitset tagavate asutuste stabiilsuse,
- liikmesriigis toimiva turumajanduse olemasolu ning selle suutlikkust tulla toime konkurentsi ja turujõudude survega liidus,
- võimet võtta endale liikmeksolekuga kaasnevaid kohustusi, sealhulgas poliitilise ning majandus- ja rahaliidu eesmärkide järgimine.

⁽¹⁾ Nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta otsus 2002/83/EÜ Bulgaaria ühinemispartnerluse põhimõtete, prioriteetide, vahe-eesmärkide ja tingimuste kohta (EÜT L 44, 14.2.2002, lk 1).

Madridi kohtumisel 1995. aastal rõhutas Euroopa Ülemkogu, et ühenduse poliitikate harmoonilise toimimise tagamiseks pärast ühinemist tuleb kandidaatriikidel oma haldusstruktuure vastavalt kohandada. Luxembourg'is 1997. aastal rõhutas ülemkogu, et *acquis* inkorporeerimine õigusaktidesse on vajalik, kuid iseenesest ebapiisav, kuna tuleb tagada ka, et seda tegelikult kohaldatakse. Euroopa Ülemkogu rõhutas oma kohtumistel Feiras 2000. aastal ja Göteborgis 2001. aastal, et olulise tähtsusega on kandidaatriikide suutlikkus rakendada *acquis*'d ja tagada selle täitmine, ning lisas, et see nõuab kandidaatriikidelt olulisi jõupingutusi oma haldus- ja õigusstruktuuride tugevdamisel ning reformimisel. Kopenhaageni kohtumisel 2002. aastal rõhutas Euroopa Ülemkogu taas õigus- ja haldusreformi olulisust Bulgaaria ühinemiseks valmisoleku kiirendamisel.

4. PRIORITEEDID

Komisjoni korralistes aruannetes on juba saavutatud edusammude kõrval rõhutatud, et teatud valdkondades tuleb kandidaatriikidel ühinemiseks valmistudes veel suuri jõupingutusi teha. 2002. aasta korralistes aruannetes järelitati, et Bulgaaria täidab jätkuvalt poliitilisi kriteeriume ja riigis toimib turumajandus. Siiski ei tulda veel toime konkurentsituruga ja turujõududega liidus. Bulgaaria ei vasta veel täielikult *acquis*' kriteeriumitele. Ettevalmistuse edukaks lõpetamiseks peab Bulgaaria jätkama *acquis* ülevõtmist, rakendamist ja jõustamist. Samuti tuleb selleks vajaliku haldus- ja õigusvõime omamiseks jätkata haldus- ja õigusreformi.

Bulgaaria rakendusplaanis, mis hõlmab ajavahemikku kuni ühinemiseni, on ära toodud peamised meetmed, mida riik peab võtma liikmelisuseks valmistumisel. Plaani aluseks on läbirääkimistel võetud kohustused ja kõik Kopenhaageni ja Madridi liikmeksoleku kriteeriumite täitmiseks vajalik. Rakendusplaani eesmärgiks on toetada Bulgaaria pingutusi liikmelisuse järelejäänud kriteeriumite täitmisel eelseisvate ülesannete määratlemise ja suurema finantsabi osutamisega. Eriline rõhk on seatud *acquis* rakendamiseks vajalikule haldus- ja õigusvõimele ning majandusreformile. *Acquis* peatükkidele on rakendusplaanid orientiiriks, mille suhtes on võimalik Bulgaaria edusamme võrrelda. Need hõlmavad nii õigusaktide vastavusse viimist kui ka haldussuutlikkuse arendamist.

Käesolev läbivaadatud ühinemispartnerlus täiendab rakendusplaani ja need üheskoos on peamisteks Bulgaariat Euroopa Liiduga ühinemise ettevalmistamistööd suunavateks vahenditeks. Ühinemispartnerluses arendatakse edasi rakendusplaanis määratletud lühiajalisi ja keskmise tähtajaga plaane, määratledes prioriteedid, mida Bulgaaria eeldatavasti ajavahemikul 2003–2004 reaalselt on suuteline täitma või oluliselt edendama. Ühinemispartnerluse prioriteedid on püstitatud koostöös asjaomaste riikidega. Nende saavutamine määrab antava abi taseme. Nende prioriteetide hulgas on eraldi välja toodud eriti kiiret tegutsemist nõudvad küsimused.

Samuti on tähtis, et Bulgaaria täidaks õigusaktide ühtlustamise ja *acquis* rakendamise kohustusi vastavalt Euroopa lepinguga ja ühinemisläbirääkimistel võetud kohustustele. Tuleb meele pidada, et *acquis* inkorporeerimisest õigusaktidesse üksinda ei piisa; vaja on ka tagada, et seda kohaldatakse tegelikkuses samade normide kohaselt nagu liidu piires. Kõikides allpool loetletud valdkondades on vajalik *acquis* usaldusväärne ja tõhus rakendamine ning selle täitmise tagamine.

Komisjoni 2002. aasta korralises aruandes sisalduva analüüsi ja rakendusplaani alusel on Bulgaariale määratletud järgmised prioriteedid ja vahe-eesmärgid. Need prioriteedid on esitatud vastavalt korralise aruande struktuurile. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Kasutatakse 2002. aasta korralises aruandes ja rakendusplaanis kasutatud esitamiskorrektureid.

Poliitilised kriteeriumid

Demokraatia ja õigusriigi põhimõte

Riigihaldus

- Ette valmistada 2003. aastal kõikehõlmav haldusreformistrateegia, sealhulgas tegevuskava. See strateegia peaks hõlmama kahepoolset lähenemist, milles ühendatakse jätkuv toetus *acquis*le ja ühenduse vahendite haldamiseks otseselt vajalike asutuste ülesehitamiseks ning horisontaalreform eesmärgiga parandada haldustõhusust üldisemalt.
- Võtta meetmeid läbipaistvate töölevõtmis- ja edutamismenetluste kohaldamise tagamiseks ja inimressursside juhtimise parandamiseks. Võtta meetmeid piisava arvu kvalifitseeritud töötajate tagamiseks, et kindlustada reformide jätkusuutlikkus. Suurendada riigiteenistuja staatusega töötajaskonna osakaalu. Kaitsta töötajaid nende staatusest olenemata ebaõiglase vallandamise eest.
- Parandada (lihtsustamise ja selgituste abil) õiguslikku raamistikku haldusotsuste tegemiseks ja õiguskindluse tagamise menetlusi. Võtta täiendavaid meetmed avaliku teenuse vastutuse, avatuse ja läbipaistvuse tagamiseks.
- Tugevdada haldusstruktuure, et tagada neile vajalik võimsus ühenduse vahendite täieulatuslikuks tõhusaks kasutamiseks ja nõuetekohaseks arvepidamiseks.
- Tugevdada strateegilise planeerimise, poliitanalüüsi ja -hindamise suutlikkust keskvalitsuses ja eri valdkondade ministeeriumites.
- *Acquis communautaire*i ülevõtmisel pöörata enam tähelepanu selle rakendamise ja jõustamise võimalustele, sealhulgas kohtusüsteemis, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, Bulgaaria olukorrale kohasel viisil.
- Jätakuvalt kvalitatiivselt parandada konsultatsioone asjaomaste osapooltega (nt sotsiaal- ja majanduspartnerid, kodanikuühiskond ja erasektor) uute õigusaktide ettevalmistamisel.

Kohtusüsteem

- Võtta meetmeid kohtusüsteemi reformimise jätkamiseks, sealhulgas silmas pidades seaduste erapooletu kohaldamise tagamist.
- Jätkata riikliku reformistrateegia rakendamist Bulgaaria kohtusüsteemi ja tegevuskava suhtes ning viia vastuvõetavad rakendavad õigusaktid kooskõlla EL praktikaga.
- Vaadata üle kohtusüsteemi struktuur kooskõlas EL parimate tavade, sealhulgas kohtueelse etapi korralduse läbivaatamine.
- Vaadata läbi kohtunike puutumatuse ulatus, et tagada selle vastavus EL parimatele tavadele.
- Võtta meetmeid kohtumenetluste täiustamiseks, eelkõige nende venimise vähendamiseks ja põhiõiguste täieliku rakendamise tagamiseks kriminaalasjades, eriti seoses õigusabiga.
- Tagada kohtusüsteemile piisav eelarve, sealhulgas kohtuotsuste asjakohaseks jõustamiseks.
- Selgelt eristada kõrgeima justiitsnõukogu ja justiitsministeeriumi rollid eesmärgiga austada kohtusüsteemi iseseisvust.

- Tugevdada kõrgeima justiitsnõukogu haldussuutlikkust, et tagada selle nõuetekohane toimimine nii strateegilise otsuselangetamise kui ka kohtusüsteemi haldamisega seoses.
- Võtta meetmeid kohtute toimimise parandamiseks kohtu eesistujate täiendava juhtimiskoolituse, tõhusa kesk- ja kohaliku tasandi haldustoe väljatöötamise ja läbipaistva kohtuasjade jaotamissüsteemi kaudu.
- Parandada turvalisust ja töötingimusi kohtutes ja prokuratuurides.
- Luua avatum, õiglasem ja läbipaistvam süsteem töölevõtmis-, hindamis- ja edutamismenetlusteks teenete alusel kohtusüsteemis.
- Tõsta professionaalsust kohtusüsteemis, tagades piisava riikliku finantseerimise, mis võimaldab riigi kohtusüsteemi instituudile kõrgekvaliteedilise koolituse väljaarendamise kohtunike, prokuröride ja haldustöötajate jaoks.
- Moderniseerida juhtimismeetodeid prokuratuuris kohtuasjade läbipaistvamaks ja tõhusamaks menetlemiseks.

Korruptsioonivastased meetmed

- Jätkata riikliku korruptsioonivastase strateegia ja tegevuskava rakendamist.
- Võtta meetmeid korruptsiooni ohjamise õiguslike raamide rakendamise ja jõustamise tagamiseks. Juurutada Bulgaarias juriidilistele isikutele kriminaal- või haldussanktsioonide kohaldamise mõiste. Ratifitseerida Euroopa Nõukogu korruptsiooni tsiviilõiguslike aspektide konventsioon.

Inimõigused ja vähemuste kaitse

- Võtta vastu ühenduse diskrimineerimisvastast *acquis*d üle võtvad kõikehõlmavad diskrimineerimisvastased õigusaktid ja alustada nende tõhusat rakendamist. ⁽¹⁾
- Viia lõpule politsei reorganiseerimine ja moderniseerimine ja jätkuvalt pingutada selle nimel, et politseinikud austaksid põhilisi inimõigusi mis tahes olukorras; avardada võimalusi ühenduse poliitikalooome alaste lähenemiste kasutamiseks, mis parandab suhteid avalikkusega, eriti vähemusrühmitustega.
- Jätkata pingutusi inimkaubanduse ohjamiseks, sealhulgas ennetamine ja sotsiaalse reintegratsiooni alased tegevused.
- Võtta täiendavaid meetmeid kõikide kohtueelsete kinnipidamiskohtade, eriti politseijaoskondade vastavusse viimiseks Euroopa Nõukogu piinamise tõkestamise komitee aruandes määratletud põhinõuetega.
- Tagada õigusele ja õigusabile juurdepääsu tagav rakendamine ja piisavad eelarvevahendid.
- Tagada lastehooldussüsteemi reformimine, et süstemaatiliselt vähendada institutsionaalsel hooldusel olevate laste arvu eelkõige lastele ja peredele suunatud alternatiivsete sotsiaalteenuste väljatöötamise kaudu. Tagada ÜRO laste õiguste konventsiooni täielik rakendamine.
- Vajalik eriti kiire tegutsemine: luua õiguslikud raamid omavalilise kinnipidamise vastaste turvameetmete tagamiseks ja elutingimuste parandamiseks vaimse tervishoiu süsteemis. Vastu võtta ja rakendada strateegia ja tegevuskava koos piisavate finantsraamidega vaimse tervishoiu süsteemi oluliseks reformimiseks.

⁽¹⁾ Vt ka tööhõivet ja sotsiaalpoliitikat käsitlevat peatükki.

- Võtta konkreetseid meetmeid mustlaste raamprogrammi rakendamiseks, pöörates erilist tähelepanu vajaliku rahalise toetuse andmisele, vähemuste probleemide eest vastutava valitsusasutuse olulisele tugevdamisele ning tagades võrdse juurdepääsu tervishoiule, elamumajandusele, haridusele ja sotsiaalkindlustusele. Töötada välja mustlaste raamprogrammi rakendamist parandav konkreetne tegevuskava ja finantsraamid.

Majanduslikud kriteeriumid

Viimastel aastatel saavutatud kõrget makromajanduslikku stabiilsustaset tuleks säilitada ning jätkata reformikava rakendamist järelejäänud raskuste kõrvaldamiseks.

Teha täiendavaid pingutusi järgmistes valdkondades:

- erastamisprogramm,
- väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine, eriti alustavate ettevõtete arvu osas,
- litsentseerimismenetluste vähendamise ja lihtsustamise programmi rakendamine,
- tolli- ja maksuhalduse reformimine, sealhulgas eesmärgiga vähendada mitteametliku majanduse osa,
- pankrotimenetluste tõhusus,
- finantsvahenduse ja mittepangandusliku finantssektori arendamine ja täiustamine,
- omandiõiguste jõustamine,
- põllumajandusmaaga sooritatavate tehingute arv ja põllumajandusmaa hinnad,
- avalike investeeringute maht ja kvaliteet, sealhulgas infrastruktuur, hariduskeskkond ja tervishoid,
- riigiabi vähendamine, eriti energia- ja transpordisektoris.

Võime võtta liikmelisusest tulenevaid kohustusi

Kaupade vaba liikumine

- Võtta vajalikud horisontaalsed ja menetluslikud meetmed.
 - Võtta üle 80 % Euroopa standarditest, sealhulgas Euroopa ühtlustatud standardite täielik ülevõtmine uue lähenemise direktiivide valdkonnas.
 - Tugevdada haldussuutlikkust standardiseerimise valdkonnas ning toetada vastavushindamisasutuste ja -laborite väljakujundamist.
- Tagada kõigi uue ja vana lähenemise direktiivide ülevõtmise lõpuleviimine ja tekstide täieulatuslik vastavusseviimine ühenduse õigusaktidega.
 - Tugevdada haldussuutlikkust keemiliste ainete ja mootorsõidukite valdkonnas.
 - Võtta üle *acquis* keemiliste ainete, mootorsõidukite, puidu, relvastuskontrolli ja kultuuriväärtuste tagastamise valdkonnas.

- Saavutada täielik vastavus *acquis*le inimtervishoius ning ka veterinaarias kasutatavate ravimite puhul, muu hulgas turustuslubade osas.
- Muuta rahvatervise seadust, eriti selleks, et väljastada täies ulatuses *acquis*le vastavaid toiduainete sanitaarlube impordi korral ja terviseohutuse sertifikaate ekspordi korral.
- Jätkata pingutusi toiduohutuse ja toiduainete valdkonnas.
- Jätkajärgult viia *acquis*ga vastavusse toiduainete alased õigusaktid.
- Arendada haldussuutlikkust, luua inspektorite ja toidukäitlejate riiklik koolitussüsteem, tagada ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollipunktide süsteemi (HACCP) nõuetekohane rakendamine, akrediteerida ja reformida laborid.
- Tagada edasimineku ühtlustamata valdkondades. Integreerida vastastikuse tunnustamise põhimõte kaupu käsitlevatesse asjakohastes õigusaktidesse.
- Viia lõpule õigusaktide läbivaatus ühtlustamata alal, et kontrollida nende vastavust asutamislepingu artiklitele 28–30 ja kõrvaldada mittevastavad sätted.
- Teha täiendavaid pingutusi õigusaktide vastavusseviimiseks ja nende tõhusa jõustamise tagamiseks riigihangete osas.
- Luua riigihangete asutus.
- Määratleda õiguskaitse süsteemi sätete ülevõtmiseks vajalikud muudatused põhiseaduses.
- Muuta riigihangete seadust, sealhulgas riigieelistuste kõrvaldamine, läbipaistvate menetluste ja tõhusate õiguskaitsevahendite kehtestamine, sealhulgas riigihangete pakkumiste puhul, et tagada täielik vastavus *acquis*'le.

Isikute vaba liikumine

- Jätkata tööd kutsevalifikatsiooni ja diplomite vastastikust tunnustamist käsitlevate õigusaktidega ning tagada vajalike haldusstruktuuride olemasolu.
- Teha ettevalmistusi Bulgaaria põhiseaduse läbivaatamiseks, et tagada selle vastavus *acquis*le hääletamisõiguse osas, sealhulgas Euroopa Parlamendi valimisi käsitlevad spetsiaalsed õigusaktid.
- Jätkata õigusaktide vastavusse viimist ühenduse eeskirjadega kodakondsus-, residentsus- ja keelenõuete ning võõrtöötajate võrdse kohtlemise osas.
- Jätkata ettevalmistustööd EURES-võrgustikus osalemiseks.
- Võtta ettevalmistavad meetmed sotsiaalse turvalisuse koordineerimiseeskirjade rakendamisest tulenevate finants- ja halduskohustuste täitmiseks.

Teenuste osutamise vabadus

- Säilitada asutamisõigus ja vabadus osutada teenuseid.
- Täiendavalt muuta välismaalaste seadust, et kõrvaldada mittevastavused *acquis*'ga.
- Muuta prokuratuuriseadust, hasartmängude seadust ning relvade ja kahese kasutusega kaupade seadust.

- Täielikult viia *acquis*'ga vastavusse finantsteenuseid käsitlevad õigusaktid, sealhulgas finantsteenuste tegevuskava raames vastu võetud uute direktiivide või määrustega. Taotleda finantsjärelevalveorganite tugevdamist ja sõltumatust.
- Jätkata *acquis*' ülevõtmist kindlustusteenuste valdkonnas, eelkõige alustada hüvitiste vastavusseviimist EL miinimumtasemetega kohustusliku liikluskindlustuse osas.
- Täielikult viia *acquis*'ga vastavusse andmekaitseadus ja arendada välja selle rakendamiseks vajalik haldussuutlikkus.
- Täielikult üle võtta *acquis* tingimusliku juurdepääsu ja tehniliste standardite osas.

Kapitali vaba liikumine

- Lõpule viia vastavusseviimine kapitali liikumise osas, välja arvatud kui on võimaldatud üleminekuperioodid.
- Võtta vastu kõik välisvaluutaseaduse vajalikud muudatused ja peatselt seejärel selle rakendusmäärused.
- Töötada välja rahapesuvastased programmid rahandusasutustes.
- Saavutada kõikide asjakohaste kutsealade, eriti kõikide krediidi- ja finantsasutuste täieulatuslik koostöö rahapesu vastase võitluse eest vastutavate asutustega, kooskõlas rahapesuvastase direktiiviga (91/308/EMÜ) varakult enne ühinemist.
- Tugevdada rahapesu andmebüroo haldussuutlikkust.
- Võtta täiendavaid meetmeid maksesüsteeme käsitlevate õigusaktide täielikuks vastavusseviimiseks.
- Võtta täiendavaid meetmeid rahapesu käsitlevate õigusaktide täielikuks vastavusseviimiseks.

Äriühinguõigus

- Täies ulatuses viia *acquis*ga vastavusse intellektuaal- ja tööstusomandiõiguseid käsitlevad õigusaktid ja parandada nende jõustamist. Intensiivistada piraatluse ja võltsimisega võitlemise meetmeid eelkõige piirikontrolli tugevdamise ning tolli, politsei ja kohtusüsteemi parema koordineerimise kaudu intellektuaal- ja tööstusomandiõiguste jõustamisel ning täitevvastutuste, sealhulgas kohtunike ja süüdistajate nõuetekohase koolituse tagamise kaudu.
- Jätkata äriühinguseaduse ja raamatupidamiseaduse vastavusseviimist *acquis*ga ning taotleda haldussuutlikkuse parandamist selles valdkonnas, eriti õiguskaitset arvestades.

Konkurentsipoliitika

- Lõpuni välja töötada monopolivastane õiguslik raamistik, jätkata koolitusalasid pingutusi ning luua monopolivastaste eeskirjade tõhusa rakendamise ja jõustamise kogemus.
- Tagada trustidevastaste õigusaktide täielik vastavus *acquis*ga, sealhulgas hiljutised grupierandid.
- Tagada ennetavam sanktsioneerimispoliitika rõhuga tõsise konkurentsieeskirjade rikkumise ärahoidmisel.
- Tõsta nende eeskirjade alast teadlikkust, eelkõige äriühingukonnas ja kohtusüsteemis.

- Lõpuni välja töötada riigiabiga seotud õiguslik raamistik.
- Teha täiendavaid muudatusi sisulistesse rakenduseeskirjadesse.
- Euroopa lepingu mehhanismide alusel koos ühendusega vastu võtta *acquis*ga vastavuses olev piirkondliku abi kaart.
- Tõsta pädevust ja parandada riigiabi otsuste kvaliteeti, samuti riigiabi läbipaistvust.
- Jätkata haldussuutlikkuse tugevdamist (nt koolituse ja vahendite osas), sealhulgas intensiivistades koostööd konkurentsikaitse komisjoni ja rahandusministeeriumi riigiabi osakonna vahel.
- Parandada riigiabi läbipaistvust, tagades kõigi abimeetmete kajastamise registrites ja aastaaruannetes.
- Tõsta eeskirjade alast teadlikkust kõikide turuosaliste ja abiandjate seas, eriti äriringkonnas ja kohtusüsteemis.
- Parandada riigiabi jõustamise tulemusi, eelkõige Bulgaarias olemasolevate riigiabi määramise skeemide hindamise teel, sealhulgas kaudne ja ristiabi ja subsideerimine, et viia need vastavusse *acquis*ga ja uute abimeetmete eelkontrolli kaudu tagada täielik vastavus *acquis*le.
- Ette valmistada üldine ümberkujundamisplaan koos individuaalplaanidega terasesektori jaoks vastavalt ESTÜ tooteid käsitlevale Euroopa lepingu protokollile 2.

Põllumajandus

- Jätkata ühise põllumajanduspoliitika juhtimismehhanismide rakendamiseks vajalike võimsuste, eelkõige makseasutuse ning integreeritud haldus- ja kontrollisüsteemi ajakohastamist.
- Jätkata tööd Sapardi tõhusamaks rakendamiseks.
- Horisontaalküsimuste osas jätkata haldusstruktuuri ajakohastamist sellistes valdkondades nagu kvaliteedipoliitika, orgaaniline põllumajandus, põllumajandusaruandluse andmevõrgustik (FADN).
- Jätkata ühisturu organisatsioonide rakendamist kõikide asjakohaste toodete puhul, sealhulgas viinamarjaistanduste registri asutamine ja tunnustatud piiritustehaste väljaarendamine, sekkumisametite võimsuste väljaarendamine, tootmisharudevaheliste organisatsioonide väljaarendamine.
- Kaasajastada ühenduse rahastatavate maaelu arengukavade ja EL metsandusstrateegia kujundamiseks, rakendamiseks, juhtimiseks, järelevalveks, kontrolliks ja hindamiseks vajalikud haldusstruktuurid.
- Jätkata tööd riikliku katastri ja kinnistusregistriga maaturu müügi olukorra parandamiseks.
- Veterinaar- ja fütosanitaarõigusaktide täielik vastavusseviimine siseriiklike turukontrollisüsteemide ja kolmandatest riikidest importimise täielikuks ja tõhusaks jõustamiseks; jätkata veterinaar-, fütosanitaar- ja toiduohutuse alaste õigusaktide, sealhulgas haigustõrjemeetmete rakendamist.
- Jätkata pingutusi veiste riikliku andmebaasi asutamiseks eesmärgiga saada see täielikult töökorras 2003. aasta lõpuks.
- Jätkata toidukäitlemise ettevõtete ajakohastamist, sealhulgas vanade tapamajade ajakohastamine.
- Eraldada riiklikule veterinaarteenistusele piisavalt vahendeid ja koostada riikliku veterinaarteenistuse kava 2004. aasta lõpuks ettevõtete EL nõuetega täielikku vastavusse viimiseks.

- Jätkata kõikide kavandatud pikaajaliste veterinaarpiiripunktide ajakohastamist või väljaarendamist, sealhulgas asjaomaste töötajate koolitamine kõikide EL õigusaktidega vastavuse saavutamiseks nõutavate menetluste osas.
- Jätkata riiklike veterinaararstide koolitamist.
- Jätkata loomade liikumist käsitlevate ühenduse õigusnõuete rakendamist eesmärgiga saavutada *acquis*le täiel määral vastav loomade identifitseerimis- ja registreerimissüsteem.
- Liikuda edasi *acquis* ülevõtmisel ja rakendamisel seoses loomsete jäätmetega.

Kalandus

- Viia lõpule inspekteerimiseks ja kontrolliks ning turu- ja struktuuripoliitikaks kesk- ja regionaaltasandil vajaliku asjakohase organisatsiooni, asjakohaste institutsiooniliste ressursside ja seadmete sisseseadmine.
- Viia kalandusregister täielikku vastavusse ühenduse nõuetega.
- Töötada välja usaldusväärne kalandusstatistika süsteem.
- Rakendada põhiliste haldusstruktuuride toimimist reguleerivad hiljuti vastu võetud õigusaktid.
- Võimaldada põllumajandus-, toidu- ja metsandusministeeriumi kalandusosakonnale täiendavaid töötajaid.
- Tugevdada kontrollmeetmeid, asetades suuremat rõhku kalandusinspektorite koolitusele, asjakohase varustuse hankimisele ja inspektorite arvu suurendamisele merekalapüügi kontrollimiseks.
- Teha ettevalmistusi vahendite juhtimist ja kontrolli käsitlevate määruste rakendamiseks.

Transpordipoliitika

- Jätkata õigusaktide vastavusseviimist maanteedtranspordis ja nende rakendamist, eelkõige sõidukipargi kohandamiseks tehniliste ja turvanõuete alusel (sõidumeerikud ja kiirusepiirajad). Jätkata sotsiaalõigusnormide vastavusseviimist ja nende rakendamist. Seada sisse ja järkjärguliselt suurendada kutsealale, ohtlike kaupade veole juurdepääsu võimaldavaid majandusliku seisundi nõudeid. Viia vastavusse sõiduki- ja teemaksude süsteem.
- Tugevdada haldussuutlikkust maanteedtranspordis, eelkõige seoses ohtlike kaupade veoga, sotsiaalõigusnormide (sõiduajad ja puhkeajad), turulepääsu, kutsealale juurdepääsu ja maanteel läbi viidava kontrolliga.
- Jätkata õigusaktide ühtlustamist ja rakendamist ning parandada haldussuutlikkust raudteesektoris, sealhulgas tugevdades regulatiivasutust, määratud asutust, raudtee infrastruktuuri-ettevõtja sõltumatust, raudtee infrastruktuuri tasusüsteemi ja peamise ettevõtja majanduslikku stabiilsust, silmas pidades raudteevaldkonna muudetud *acquis* rakendamist; tagada koostalitlusvõime alaste EL õigusaktide täielik ülevõtmine ja rakendamine.
- Tagada raudtee- ja maantee infrastruktuuris vajalikeks olulisteks investeeringuteks vajalik haldussuutlikkus EL struktuurifondide kasutamise ettevalmistamiseks; rakendada maanteevõrgustiku ajakohastamiseks ja taastamiseks EL teljekoormuse normatiividele vastavalt vajalike investeeringute tagamise kava, võttes arvesse keskkonnakaitse alaseid õigusakte.

- Lõpule viia täieulatuslik ühinemine ühiste lennundusasutustega ja jätkata ühiste lennundusnõuetega seotud teiseste õigusaktide ühtlustamist ja rakendamist, järk-järgult ellu viia kolmanda lennunduspaketi määrused ning nõuete ja haldusmenetluste ühtlustamine tsiviillennunduse valdkonnas, tugevdada lennunduse halduspersonali kvalifikatsiooni.
- Lõpetada vastavusseviimine EL meretranspordialaste õigusaktidega turvalisuse ja muudes valdkondades; parandada meretranspordi ohutust, eelkõige parandades meretranspordi ohutuse haldusasutuste toimimist esmalt lipuriigina ja seejärel sadamariigina ja tagades nende sõltumatuse; tugevdada Bulgaaria meresõiduadministratsiooni; jätkata ohutusvaldkondade vastavusseviimist EL *acquis*'ga kaubandusliku meresõidu koodeksi ja rakendusaktide kaudu. Jätkata Bulgaaria laevastiku meretranspordi ohutuse parandamist Pariisi memorandumiga kohaselt, kehtestades ja rakendades kõik asjakohased meetmed.

Maksustamine

- Jätkata maksualaste õigusaktide vastavusseviimist käibemaksu ja aktsiisimaksude osas.
- Tagada, et kehtivad ja tulevased õigusaktid vastaksid ettevõtete maksustamise tegevusjuhendi põhimõtetele ja vaadata läbi olemasolevad kahjulikud sätted.
- Tugevdada haldussuutlikkust ja kontrollimenetlusi, sealhulgas halduskoostöö ja vastastikune abi maksu- ja tolliasutuste eri osade vahel, silmas pidades maksuulekuse tõstmist, tulude laekumise parandamist ja käibemaksutagastuste juhtimist.
- Arendada infotehnoloogiasüsteeme, võimaldamaks elektroonilist andmevahetust ühenduse ja selle liikmesriikide vahel.

Statistika

- Tugevdada haldussuutlikkust, eelkõige pöörates tähelepanu statistikavaldkonna töötajate edasiarendamisele ja infotehnoloogilistele võimsustele, eelkõige piirkondlikes kontorites.
- Jätakuvalt parandada piirkondlikku statistikat piirkondliku statistika, piirkondlike andmebaaside ja arveldusregistri EL nõuetega vastavusse viimiseks.
- Jätakuvalt parandada rahvamajanduse arvepidamise, lühiajalise statistika ning äriregistri kvaliteeti ja katvust.
- Läbi viia põllumajanduslik loendus 2003. aastal kooskõlas Eurostati metoodikaga.
- Alustada ettevalmistusi Intrastati süsteemi kasutuselevõtmiseks.

Tööhõive ja sotsiaalspoliitika

- Jätkata *acquis* vastavusseviimist tööõigusaktide valdkonnas, eriti töökoodeksi ja tööhõive soodustamise seaduse ning vastavate määrustega. Tugevdada seotud haldus- ja jõustamisstruktuure, sealhulgas tööinspektuure, ja luua sõltumatu tagatisfond töötajatele tööandja maksejõuetuse puhuks.
- Võtta üle ja rakendada EL õigusaktid meeste ja naiste võrdse kohtlemise valdkonnas ning tagada nende nõuetekohane rakendamine.
- Võtta vastu diskrimineerimisvastase *acquis* ülevõtmiseks vajalikud õigusaktid. Luua asutus isikute võrdse kohtlemise edendamiseks rassi või etnilise päritolu alusel diskrimineerimiseta.
- *Acquis* täielik ülevõtmine töötervishoiu ja -ohutuse valdkonnas ning rakendussuutlikkuse arendamine eriti üldise tööinspektatsiooni osas. Läbi viia tervishoiu- ja ohutusalaste direktiivide finantsmõju hindamine. Kaotada kompensatsioonisüsteem halbade töötingimuste eest.

- Rakendada vastu võetud riiklik tööhõive alane tegevuskava, võttes arvesse läbi vaadatud Euroopa suuniseid ning prioriteete, kohustusi ja soovitusi, mis määratleti tööhõivepoliitika prioriteetide ühise hindamise käigus. Arendada riikliku tööhõiveagentuuri suutlikkust aktiivsete tööjõumeetmete ja tööhõiveprogrammide rakendamiseks ning piirkondlike ja kohalike struktuuride tugevdamiseks.
- Jätkata õigusliku raamistiku vastavusseviimist ja kujundada välja rahvatervise *acquis*, sealhulgas tubakatarbimise piiramise *acquis* rakendussuutlikkus. Jätkata süsteemi loomist nakkushaiguste järelevalveks ja tõrjeks kooskõlas ühenduse nõuetega ning tervishoiualaseks järelevalveks ja teavitamiseks kooskõlas EL standarditega.
- Jätkata pingutusi tervishoiu kvaliteedi ja tervishoiule juurdepääsu tagamiseks vajalike võimsuste tugevdamisel eesmärgiga optimeerida rahvatervise parandamiseks vajalikke investeeringuid tervishoidu.
- Jätkata sotsiaalpartnerite suutlikkuse tõstmise jõupingutuste toetamist, eriti arvestades nende tulevast rolli EL tööhõive- ja sotsiaalpoliitika, sealhulgas Euroopa Sotsiaalfondi väljatöötamisel ja rakendamisel. Edendada autonoomset sotsiaaldialoogi, eriti ettevõtete ja sektorite tasandil, et parandada selle katvust.
- Koostada sotsiaalse hõlvamise ja vaesusega võitlemise riiklik strateegia, mis hõlmab ka andmete kogumist, osalemaks tulevikus sotsiaalse hõlvamise Euroopa strateegias.

Energeetika

- Viia ellu naftavarude järkjärguliseks moodustamiseks võetud kohustused vastavalt *acquis* nõuetele; tugevdada ja seadmestada nende varude eest vastutavat riiklikku agentuuri; tagada varude moodustamiseks vajalik finantseerimine.
- Rakendada uut energiasstrateegiat, pöörates erilist tähelepanu vajadusele proaktiivse ja koordineeritud poliitika järele, et vähendada Bulgaaria majanduse energiatarbimise intensiivsuse astet energiatsükli kõikidel astmetel, silmas pidades toetuse kiiret suurendamist paranevale energiatõhususele, suurenenud energiakokkuhoiule ja suurendades taastuvate energiaallikate kasutamist; tagada energiatõhususe *acquis* ülevõtmine (mürgistusseadmed, miinimumtõhususe standardid).
- Võtta vastu uued raamõigusaktid ja alustada tingimuste loomise kava rakendamist EL siseturu täieulatuslikuks rakendamiseks elektri ja gaasi valdkonnas ning järkjärguliseks elektrituru ja gaasituru avamiseks, analüüsida pikaajalisi lepinguid ja energiamüügilepinguid võimalike "luhtunud kulude" leidmiseks vastavalt kehtivale *acquis*le; kaotada allesjäänud hinnamoonutused energeetikasektoris, eelkõige majapidamiselektri ja kütte hindade osas. Jätkuvalt tugevdada riikliku energeetika reguleerimiskomisjoni haldussuutlikkust nende eeskirjade jõustamisel, eriti selle finantssõltumatust. Valmistuda turu jätkuvaks avamiseks ja liberaliseerimiseks tulevase uue EL siseturu *acquis* alusel.
- Jätkuvalt rakendada ümberkujundamisplaan (sealhulgas erastamist) energeetikasektoris, sealhulgas tahkekütuste sektori ümberkujundamise tegevuskava.
- Jätkuvalt rakendada nõukogu 2001. aasta aruandes tuumaohutuse kohta laienemise kontekstis ja sellele järgnenud 2002. aasta juunikuu vastastikuse eksperdihinnangu aruandes sisalduvaid kõiki soovitusi, võttes asjakohaselt arvesse aruannetes määratletud prioriteete.
- Valmistuda rakendama võetud kohustusi seoses 3. ja 4. energiaploki ennetähtaegse sulgemisega hiljemalt 2006. aastal, hoogustada ettevalmistusi ja vastavalt olukorrale alustada varase sulgemise majandus-, sotsiaal-, finants-, tehniliste ja keskkonnatagajärgede käsitlemist.
- Pöörata tähelepanu riikliku tuumaohutust reguleeriva asutuse sõltumatuse, vahendite ja suutlikkuse tugevdamisele.

- Jätkata tuumaohutuse kõrge taseme tagamist Kozloduy tuumaelektrijaama 5. ja 6. plokis ning hoida tuumaohutuse kõrget taset 1.– 4. ploki sulgemise kõigil etappidel.
- Parandada radioaktiivsete jäätmete käitlemist ning võtta vastu ohutuse ja kütusetsükli tõhusa juhtimise strateegiline plaan.

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted

- Rakendada väikeettevõtete Euroopa harta.

Teadus ja teadusuuringud

- Tugevdada teadusuuringutega seotud haldussuutlikkust ja infrastruktuuri, et suurendada asjakohaste ühenduse raamprogrammidega, sealhulgas kuuenda raamprogrammiga (2002–2006) assotsieerumisest saadavaid kasutegureid.

Haridus ja koolitus

- Valmistuda võõrtööliste laste haridust käsitleva direktiivi täieulatuslikuks rakendamiseks alates ühinemiskuupäevast.

Telekommunikatsioon ja infotehnoloogiad

- Lõpule viia telekommunikatsiooni *acquis'* ülevõtmine ja see tõhusalt rakendada, eelkõige konkurentsi edendamisel ja õigusaktide nende aspektide rakendamisel, mida kohaldatakse olulise turujõuga ettevõtjatele.
- Tõsta telekommunikatsiooni seadusandja suutlikkust, eelkõige pöörates tähelepanu võimele *acquisd* jõustada. Parandada seadusandja finantssõltumatust.
- Telekommunikatsioonituru täielikuks avamiseks valmistudes muu hulgas kujundada turgu valitseva operaatori korral välja ärilisem lähenemine.
- Valmistuda uue *acquis'* ülevõtmiseks ja rakendamiseks ühinemise ajast alates; tugevdada seadusandja suutlikkust vastavalt vajadusele uute kohustustega toimetulekuks.
- Tugevdada postiteenuste regulatiivraamistikku. Vastu võtta ja rakendada täiendavad õigusaktid *acquisga* täieliku vastavuse saavutamiseks (sealhulgas uus teine direktiiv, eelkõige silmas pidades universaalteenuse majanduslikult elujõulise osutamise tagamist nõuetekohasel kvaliteeditasemel). Jätkata tööd nõuetekohaste litsentsimis- ja loamehhanismidega.
- Rakendada selge postiteenuste hinnapoliitika, mis kehtestatakse vahetult pärast turu täielikku dereguleerimist hiljemalt 2003. aastal.

Kultuuri- ja audiovisuaalpoliitika

- Tugevdada ringhäälingu ala riikliku reguleeriva asutuse haldussuutlikkust.
- Luua tingimused uue regulatiivraamistiku etteaimatavaks, läbipaistvaks ja tõhusaks rakendamiseks audiovisuaalpoliitika valdkonnas.

Regionaalpoliitika ja struktuurivahendite koordineerimine

- Teha edusamme struktuurifondide ja ühtekuuluvusfondi ettevalmistamise Bulgaaria riikliku strateegia rakendamisel. Jätkata *acquis* rakendamiseks käesoleva peatüki alusel vajalike raamõigusaktide vastuvõtmist.
- Jätkata tööd ministeeriumitevahelise koordineerimise korraldamisel ning struktuurifondide ja ühtekuuluvusfondi ettevalmistamises ja rakendamises riiklikul ja piirkondlikul tasandil osalevate asutuste ees seisvate ülesannete määratlemisel.
- Jätkata struktuurifondidest ja ühtekuuluvusfondist rahastatavate tegevuste sobivust ühenduse poliitikate ja õigusaktidega tagavate õigusaktide vastuvõtmist, sealhulgas konkurentsi, riigihankelepingute sõlmimise, keskkonnakaitse, ebavõrdsuste likvideerimise ning meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamise alased eeskirjad.
- Töötada välja mitmeaastast eelarvekavandamist võimaldav õiguslik raamistik, silmas pidades struktuuri- ja ühtekuuluvusfondi abi riiklikku kaasfinantseerimist ning piisava paindlikkuse tagamist finantskorrigeerimiste osas.
- Tuua tulevasteks juhtimis- või makseasutusteks määratud või määratavate üksuste haldussuutlikkus struktuurifondide abi tõhusaks ja korrektseks rakendamiseks nõutavale tasemele (värbamise, teenistusprofiilide ja koolituse osas).
- Hoogustada pingutusi riikliku arengukava (RAK) kvaliteedi parandamiseks. Bulgaaria peab tõsiselt pingutama oma strateegilise võime ja toimevõime tugevdamisel riikliku arengukava täiustamiseks ja rakendamiseks, et muuta see kõikehõlmavaks riikliku planeerimise vahendiks (RAK edasine integreerimine riiklikku eelarve- ja poliitikaloomeprotsessi).
- Jätakuvalt arendada võimet arutada, ette valmistada ja valida arenguprioriteete ja -projekte nii riiklikul kui piirkondlikul tasandil finantseerimiseks erinevatest struktuurifondidest, FEDER-ist, ESF-ist, EAGGF-ist.
- Lõpule viia laiendatud detsentraliseerimise (EDIS) ettevalmistamine.
- Teha edusamme vastavuse tagamisel struktuurifondide järelevalve ja hindamise alaste *acquis* nõuetega, eriti eelhindamise ja asjakohase statistilise teabe ja näitajate kogumise osas.
- Töötada välja finantskontrolli ja auditi üldine õiguslik ja institutsiooniline raamistik.
- Teha edusamme asjakohaste finantsjuhtimis- ja kontrollisüsteemide ja -menetluste sisseseadmisel, eelkõige seoses juhtimis- ja makseasutustega, struktuurifonde käsitlevate määruste erinõuete täitmiseks. Eritähelepanu tuleb pöörata funktsioonide piisavale eristatusele kogu rakendusstruktuuris.

Keskkond

- Ajakohastada kogu hinnang olukorrale keskkonnasektoris, sealhulgas seoses *acquis* ülevõtmisega, et määratleda täitmata lüngad.
- Jätkata *acquis* ülevõtmist, sealhulgas rakenduslikud õigusaktid, erilise rõhuga keskkonnamõjude hindamisel, teabe kättesaadavusel, jäätmemajandusel, tööstussaadetel ja riskide juhtimisel, looduskaitse, kemikaalidel ja geneetiliselt muundatud organismidel ning tuumaohutusel ja kiirguskaitse. Tagada täieulatuslik kooskõlastamine kõikide asjaga seotud pooltega (muud ministeeriumid, ettevõtjad, valitsusvälised organisatsioonid).

- Töötada välja rakenduskavad koos rahastamisstrateegiatega, et piiritleda *acquis* täieulatuslikuks rakendamiseks keskmises ja pikemas perspektiivis vajalikud meetmed; nendes kavades tuleks arvestada kõigi vajalike ressursside ja institutsioonilise väljaõppega ning täiendavalt välja töötada mehhanismid tõhusa rakendamise jälgimiseks, erilise rõhuga õhu kvaliteedil, jäätmemajandusel, vee kvaliteedil, tööstussaastel ja riskijuhtimisel. Keskenduda finantsressursside planeerimisele, määratlemisele ja kättesaadavusele, et valmistuda *acquis* rakendamise tagamiseks vajalikeks olulisteks investeeringuteks. Tagada asjaspepuutuvate osapoolte kaasamine rakendamise planeerimisetappi.
- Jätkata *acquis* rakendamist, keskendudes eriti teabe kättesaadavusele, õhu kvaliteedile, jäätmehooldusele, vee kvaliteedile, looduskaitsele, tööstussaaatele ja riskijuhtimisele ning tuumaohutusele ja kiirguskaitsele. Tagada keskkonna *acquis*, eriti keskkonnamõjude hindamise direktiivi nõuetekohane rakendamine suuremahuliste infrastruktuuriprojektide ettevalmistamisel.
- Tagada ja tugevdada *acquis* täieulatuslikuks rakendamiseks, järelevalveks ja jõustamiseks vajalikke haldusstruktuure, eelkõige piirkondlike inspeksioonide, haldusüksuste ja muude kohaliku tasandi avalike asutuste edasise tugevdamise kaudu, rõhuga vee kvaliteedil, tööstussaastel ja riskide juhtimisel, samuti jäätmemajandusel. Tugevdada ministeeriumi ja muude avalike asutuste personali. Tagada piisavad koolitus- ja personaliarenduskavad.
- Jätkata säästva arengu edendamiseks keskkonnakaitse nõuete integreerimist kõigi teiste valdkondade poliitikate määratlemisse ja rakendamisse, sealhulgas energeetikasektoris. Parandada ministeeriumitevahelist koordineerimist keskkonnaküsimustes.

Tarbijad ja tervisekaitse

- Jätkata seadusandluse vastavusseviimist eelkõige tarbekaupade müügi ja sellega seotud garantiide, tarbijate huvide kaitseks tehtavate ettekirjutuste, kinnisvara osajalise kasutamise õiguse, tarbijakrediidi, kauglepingute, võrdleva reklaami, üldise tooteohutuse ja tootevastutuse valdkonnas.
- Tagada õigusaktide tõhus rakendamine eelkõige tõhusa turujälgimismehhanismi kaudu.
- Jätkata tarbijaorganisatsioonide suutlikkuse edendamist tarbijakaitses aktiivse rolli mängimiseks.
- Paremini integreerida tarbijate mured teistesse poliitikavaldkondadesse.

Koostöö justiits- ja siseküsimustes

- Võtta vastu ja rakendada julgeolekut piiril käsitlevad uued õigusaktid, samuti kõiki Bulgaaria piire hõlmav integreeritud piirijuhtimisstrateegia. Erilist tähelepanu tuleks pöörata piiri-infrastruktuuri ja -seadmete järkjärgulisele ajakohastamisele, kutselistele piirivalvuritele ja tolliinspektoritele vajalikule koolitusele, eriti riskianalüüsimeetodite kasutamise ning nende luurefunktsioonide ja asutustevahelise koordineerimise ja praktilise koostöö tugevdamise osas; töötada välja integreeritud mereesiresüsteem.
- Jätkata Schengeni tegevuskava rakendamist ja korrapäraselt ajakohastamist, jätkata ettevalmistusi täieulatuslikuks osalemiseks infosüsteemis SIS II, töötades selleks välja riiklikud andmebaasid ja registrid.
- Jätkata vastavusseviimist EL positiivsete ja negatiivsete viisanimikirjadega; jätkata viisakeskuse haldussuutlikkuse tõstmist ja jätkata kõikide diplomaatiliste ja konsulaaresinduste varustamist tehniliste seadmetega võltsitud ja järeletehtud dokumentide avastamiseks.

- Viia varjupaiga ja pagulaste seadus täielikult *acquis*ga vastavusse, eriti artiklite 13 ja 16 osas; tõsta varjupaigaotsijate ja pagulaste vastuvõtukeskuste suutlikkust; jätkuvalt parandada pagulasagentuuri haldussuutlikkust; kiirendada julgeolekukontrolli menetlusi ja parandada tingimusi pagulaste integreerimiseks ja valmistada ette infrastruktuur EURODAC-i ja Dublin II-ga seotud määruste täieulatuslikuks rakendamiseks ühinemisel.
- Jätkata pingutusi tõhusaks võitluseks illegaalse sissevõtmisega Bulgaariast ja Bulgaaria kaudu, pöörates erilist tähelepanu kriminaalsetele organisatsioonidele, mis hõlbustavad illegaalset sisenemist EL liikmesriikidesse (eriti naiste ja laste puhul); tagada abi inimkaubanduse ohvritele; võtta vastu uued migratsiooni käsitlevad õigusaktid kooskõlas *acquis*ga; asutada riiklik koordineerimisasutus.
- Ergutada korruptsioonivastast võitlust õiguskaitseorganites, selleks: i) võtta vastu ja rakendada kohtunike eetikakoodeks, ii) töötada välja korruptsiooni vältimise kava ja eetikakoodeks siseministeeriumi ametnikele, eelkõige liiklus- ja piiripolitseinikele, ja iii) pakkuda erikoolitust ja -seadmeid, sealhulgas teabesüsteemi, korruptsioonivastase võitlusega otseselt seotud ametnikele.
- Jätkata pingutusi Bulgaaria õigusaktide vastavusseviimiseks *acquis*ga ühenduste finantshuvide (PIF konventsioon ja selle protokollid) kriminaalõiguskaitse valdkonnas; veenduda, et avaliku halduse sisefinantsskontrolli agentuuri ja siseministeeriumi asutatava pettustevastase struktuuri tegevustes ei esineks kattumisi.
- Täielikult *acquis*ga vastavusse viia euro kriminaalõiguskaitse võltsimise vastu.
- Vastu võtta ja rakendada kuritegudevastase võitluse strateegia erilise tähelepanuga erinevatele piiriülestele ja organiseeritud kuritegevuse liikidele, nagu näiteks uimastite ja inimeste salakaubavedu jne, ning õiguskaitseorganite vahelisele koordineerimisele ja praktilisele koostööle.
- Võtta vastu tegevuskava riikliku uimastistrateegia rakendamiseks, sealhulgas realistlik eelarve. Tugevdada riikliku uimastinõukogu haldus- ja koordineerimissuutlikkust; i) luua riiklik keskus; ii) edasi arendada uimastiteabesüsteemi; iii) võtta vastu riikliku uimastite andmebüroole vajalikud õiguslikud raamistikud; iv) tihendada koostööd EL liikmesriikidega ja teiste strateegiliste riikidega uimastite alaste õigusaktide jõustamise raames neisse kontaktametnike lähetamise teel.
- Parandada rahapesu andmebüroo suutlikkust olemasolevate õigusaktide jõustamisel ja parandada büroo koostööd teiste aktiivselt rahapesu vastases võitluses osalevate õiguskaitseorganitega.
- Valmistuda võtma täiendavaid meetmeid ühenduse vahendite rakendamise tagamiseks õigusala koostöö vallas tsiviilküsimustes, eriti vastastikuse tunnustamise ja kohtuotsuste jõustamise puhul.
- Valmistuda tegema muudatusi õigusaktides EL vastastikuse abi konventsiooniga ühinemiseks kriminaalasjades ja selle rakendamiseks Euroopa Liiduga ühinemisel ning võtta vajalikke meetmeid vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise vahendi täieulatuslikuks rakendamiseks ühinemisel ja tõendite või varade blokeerimise määruste täideviimisel.

Tolliliit ⁽¹⁾

- Jätkata õigusaktide ühtlustamist ühenduse tollialase *acquis*ga.
- Teha täiendavaid muudatusi tollialastes õigusaktides, sealhulgas vabatsoone käsitlevate õigusaktide ühtlustamine ja tollimaksude peatamise ja tariifkvootide alaste eeskirjade vastuvõtmine.

⁽¹⁾ Omavahendite kogumise kohta vt ka peatükki "Rahandus- ja eelarvesätted".

- Ette valmistada tingimused TARICi (ühenduse integreeritud tariifistiku) rakendamiseks ja lisada TARICisse intellektuaalomandi õiguste kaitsega seotud meetmed.
- Viia täies ulatuses *acquis*'ga vastavusse kultuuriväärtuste alased õigusaktid.
- Tugevdada tollihalduse operatiiv- ja haldussuutlikkust, eelkõige infotehnoloogia ja personalipoliitika valdkonnas.
- Parandada personalijuhtimist ning tollitöötajate stabiilsust ja kutsekäitumist ja anda enamatele tolliinspektoritele riigiteenistuja staatus.
- Välja töötada Bulgaaria transiidijuhtimissüsteemi (BTMS) esimene etapp ja rakendada seda uue elektroonilise transiidisüsteemi (NCTS) riikliku moodulina; jätkata turvalise CCN/CSI (ühine teabevõrk/ühine süsteemiliides) ettevalmistusi.
- Ajakohastada tollilaborid ja infrastruktuur ja seadmed tollivormistuspunktid.
- Edendada riskianalüüsi meetodi rakendamist ja vormistusjärgset kontrolli.
- Täiendavalt tugevdada koostööd naaberriikide ja teiste riikide tolliasutustega.
- Rakendada piirioperatsioonide ratsionaliseerimise strateegia.
- Võtta meetmeid, et ühinemisel, kuid mitte enne seda rakendada tollimeetmed ja -sätteid.

Välissuhted

- Viia läbi kõigi rahvusvaheliste lepingute ja kokkulepete analüüs, et tagada ettevalmistused *acquis*'le vastuolus olevate lepingute õigeaegseks lõpetamiseks või uuesti läbirääkimiseks.

Finantskontroll

- Rakendada avaliku halduse sisefinantskontrolli alased õigusakte ning jätkata muudatuste tegemist avaliku halduse sisefinantskontrolli (PIFC) agentuuri strateegias ja tegevuskavas.
- Viia siseaudiitorid üle teistesse ministeeriumitesse.
- Töötada välja täiendavad avaliku halduse sisefinantskontrolli juhised ja kontrollijäljed.
- Täiendavalt tugevdada avaliku halduse sisefinantskontrolli asutuste haldussuutlikkust.
- Tagada avaliku halduse sisefinantskontrolliagentuuri juhtkonna kutsenõuded ja funktsionaalne sõltumatus vastavuses kohustustega.
- Ajakohastada välisauditi funktsioonid, eriti süsteempõhiste ja tegevustulemuste põhiste auditite osas, ning tõhustada koolituspingutusi.
- Võtta vastu ja rakendada siseriikliku eelarvevahendite käsutaja (NAO) finantsjuhtimise ja kontrolli ning parlamendiga suhtlemise reeglid.
- Vastu võtta ja rakendada EL fondide ja programmide auditeerimisstandard, eetikakoodeks ja muudetud üldstandardid.
- Lõpule viia auditeerimisjuhiste koostamine.

- Jätakuvalt tugevdada riikliku fondi, lepingute sõlmimise ja rahastamise talituse (CFCU) ja teiste ühinemiseelsete fondidega tegelevate rakendusametuste suutlikkust Phare ja ISPA rakendamise kasvava deentraliseerimise ettevalmistamisel.
- Tagada õigussätete korrektne rakendamine Phare, Sapardi ja ISPA raames eeskirjade eiramise käsitlemisel.
- Asutada hästi toimiv ja oma tegevuses sõltumatu pettustevastane koordineerimisteenistus (AFCOS), mis vastutab kõigi ühenduste finantshuvidega seotud õiguslike, haldus- ja operatiivmeetmete eest.
- Rakendada tõhusat koostööd Euroopa Pettustevastase Võituse Ametiga (OLAF) selle teenistuse kaudu.
- Võtta vajalikud meetmed euro võltsimise vastase *acquis'* rakendamise ettevalmistamiseks.

Rahandus- ja eelarvesätted ⁽¹⁾

- Arendada edasi riigikassa ühekontolise süsteemi, finantsjuhtimise teabesüsteemi ja elektrooniliste eelarvemaksete süsteemi ning jätkuvalt tugevdada iga-aastase riigieelarve koostamise menetlust.
- Rakendada riigikassa süsteem.
- Luua finantsjuhtimise teabesüsteem.
- Töötada välja standardid ja juhised kontoplaani kohaldamiseks.
- Parandada pangakontode süsteemi.
- Jätkata piisava hulga töötajate ja seadmetega varustatud koordineerimiskeskuse väljaarendamist omavahendite valdkonnas.
- Jätkata pingutusi eelarvepõhimõtete ja -reeglite vastavusseviimiseks ühenduses üldiselt rakendatavate standarditega.
- Hoida RKT dokumendid vastavuses ühenduse õigusaktidega.
- Võtta täiendavaid meetmeid eelarveväliste fondide arvu vähendamiseks.
- Pöörata eritähelepanu mitmeaastasele eelarve koostamisele.
- Arendada edasi makromajanduslikku prognoosimist.
- Töötada välja tõhusad projektide ja programmide hindamis- ja järelevalvemenetlused.
- Parandada rahvamajanduse arvepidamise statistika vastavust ESA 95 standardile ja tõsta selle hõlmavust.
- Alustada tehnilise ja haldussuutlikkuse ülesehitamist omavahendite operatiivjuhtimise valdkonnas ja tulevikus kõigi EÜ omavahendite õigeaegseks kogumiseks ja ülekandmiseks ühenduse eelarvesse. Teha edusamme traditsiooniliste omavahendite kontodega, et saada need paika ühinemiskuupäevaks.
- Võtta meetmeid ühenduse omavahendite kogumise ja kontrolli ning ühise põllumajanduspoliitika aspektide juhtimise (eksporditoetuste kontroll jne) valdkonnas kohustuste rakendamise ettevalmistamiseks ühinemise ajal.
- Algatada organisatsiooniliste aspektide ja haldussuutlikkusega seotud meetmed suhkrulõivude osas.
- Täiendavalt tugevdada pingutusi tõhusate vahendite sisseseadmiseks käibemaksu ja tollimaksudega seotud pettuste vastu võitlemisel.

⁽¹⁾ Teatavad 29. peatüki alusel kokku lepitud meetmed kattuvad teiste peatükkide meetmetega ja on seetõttu välja jäetud.

5. PROGRAMMIDE PLANEERIMINE

- Ajavahemikuks 2000–2006 hõlmab finantsabi Bulgaariale lisaks Phare programmile toetust ühinemisele meetmetele põllumajanduse ja maaelu arengu osas ühinemisele vahendi Sapard kaudu (nõukogu määrus (EÜ) nr 1268/1999, EÜT L 161, 26.6.1999, lk 87); ning toetust infrastruktuuriprojektidele keskkonna ja transpordi alal eelstruktuurivahendi ISPA kaudu (nõukogu määrus (EÜ) nr 1267/1999, EÜT L 161, 26.6.1999, lk 73), mis asetab ühinemiselel perioodil eelisjärjekorda ühtekuuluvusfondiga sarnased meetmed. Nendest riigile tehtud eraldistest võib Bulgaaria rahastada osaliselt ka oma osalemist ühenduse programmides, sealhulgas teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse raamprogrammides ning programmides hariduse ja ettevõtluse valdkonnas. Samal ajavahemikul saab Bulgaaria arvestatavat EÜ finantstoetust tuumarajatiste tegevuse lõpetamise ja tuumaohutuse valdkonnas. Lisaks sellele saab Bulgaaria juurdepääsu rahastamisele mitut riiki hõlmavatest ja horisontaalsetest programmidest, mis on otseselt seotud *acquis*ga. Kandidaatriikide kaasfinantseerimine on süstemaatiliselt nõutav kõigi investimisprojektide puhul. Alates 1998. aastast on komisjon teinud koostööd Euroopa Investeeringupanga ja rahvusvaheliste finantseerimisasutustega, eelkõige Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning Maailmapangaga, kergendamaks ühinemisele prioriteetidega seotud projektide kaasfinantseerimist.

6. TINGIMUSLIKKUS

- Kolme ühinemisele vahendi – Phare, ISPA ja Sapardi – kaudu projektide rahastamiseks antava ühenduse abi tingimuseks on, et Bulgaaria täidab oma Euroopa lepingu järgseid kohustusi, jätkab tegevust Kopenhaageni kriteeriumide täitmiseks ja eelkõige saavutab edu käesoleva ülevaadatud ühinemispartnerluse prioriteetide ja ka kolme ühinemisele vahendi koordineeritud kasutuse osas. Nende üldtingiriste mittetäitmise korral võib nõukogu võtta vastu otsuse rahalise abi peatamise kohta määruse (EÜ) nr 622/98 artikli 4 alusel.

7. JÄRELEVALVE

- Ühinemispartnerluse ja rakendusplaani rakendamise järelevalve toimub Euroopa lepingu raames. Nagu Euroopa Ülemkogu Luxembourg'is rõhutas, on tähtis, et Euroopa lepingu asutused jääksid moodustama raamistikku, milles toimub *acquis* ülevõtmise ja rakendamise kontrollimine. Euroopa lepingu allkomiteed loovad võimaluse vaadata läbi ühinemispartnerluse prioriteetide rakendamine ning õigusaktide ühtlustamise, rakendamise ja jõustamise edenemine. Assotsiatsioonikomitee arutab üldisi arenguid, edusamme ja probleeme ühinemispartnerluse prioriteetide saavutamisel, samuti allkomiteedest talle suunatud konkreetseid küsimusi.

Phare korralduskomitee tagab, et kõigi kolme ühinemisele vahendi – Phare, ISPA ja Sapardi – kaudu rahastatavad toimingud on kooskõlas nii omavahel kui ühinemispartnerlustega, nagu on sätestatud määruses kandidaatriikidele ühinemisele strateegia raames antava abi kooskõlastamise kohta (nõukogu määrus (EÜ) nr 1266/1999, EÜT L 161, 26.6.1999, lk 68). Ühinemispartnerlust muudetakse vajaduse korral ka tulevikus vastavalt määruse (EÜ) nr 622/98 artiklile 2.